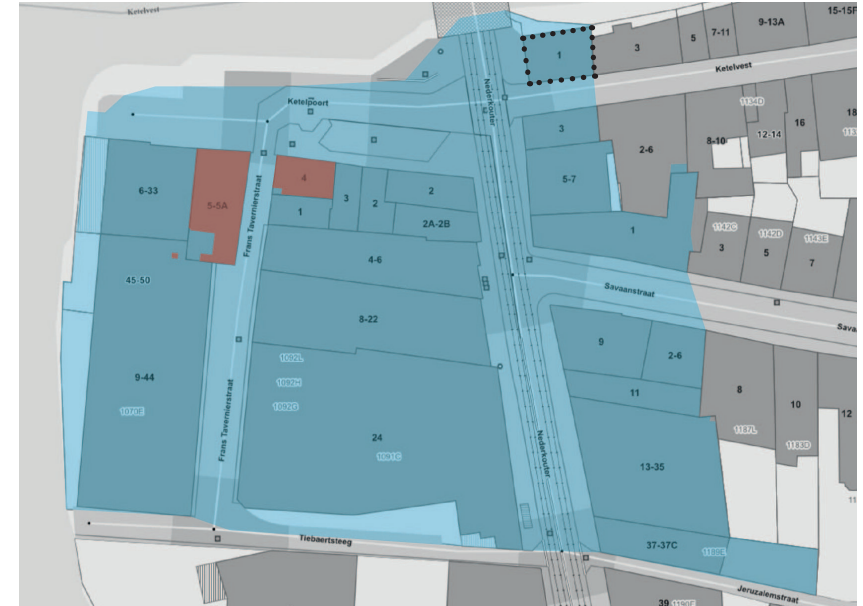

KETELVEST 1 - NEDERKOUTER 1 - REVUE

1	2
---	---

Afb. 1.
De voorgevel van Nederkouter 1.

Afb. 2.
De zwarte stippellijn duidt de locatie van Nederkouter 1 aan binnen het beschermde dorpsgezicht. Het blauwe gebied is de afbakening van het beschermde stadsgezicht. De rode gebieden zijn beschermd als monument. (Onderlaag: Geoportaal)

Beschermingsstatuut

- Beschermd stadsgezicht Ketelpoort, Tavernierstraat, Tiebaertsteeg, Nederkouter en Savaanstraat 08.12.1978
- Vastgestelde archeologische zone 'Historische stadskern van Gent' (19.02.2016)

1. HISTORISCH ONDERZOEK

3	
4	5

Afb. 3.
Locatie van het bouwblok,
1534. (Bron: Artinlanders)

Afb. 4.
Locatie van het bouwblok op
de de Ferrariskaart, 1771-1778.
(Bron: Geoportaal)

Afb. 5.
Het Primitief Kadasterplan
dateert uit circa. 1836. De
zwarte stip duidt de locatie van
de Frans Ketelvest 1 aan.
(Bron: Cartesius)

Voorgeschiedenis

Het bouwblok waarin zich het huidige gebouw bevindt, kwam pas later tot stand in vergelijking met de andere bouwblokken die deel uitmaken van het stadsgezicht. De andere bouwblokken waren reeds duidelijk zichtbaar op kaarten teruggaande tot de 16de eeuw, terwijl er langs de Ketelvest (waterloop) nog geen bebouwing aanwezig was.

Pas in de 18de eeuw (zie de Ferrariskaart, 1771-1778) wordt langs de Ketelvest enige vorm van bebouwing weergegeven. Deze gebouwen ontstonden vermoedelijk vanuit de buitenpoort van de Ketelpoort die er tot de 19de eeuw stond. Geleidelijk aan kwamen nieuwe gebouwen naast elkaar tot stand waardoor een klein afzonderlijk bouwblok ontstond.

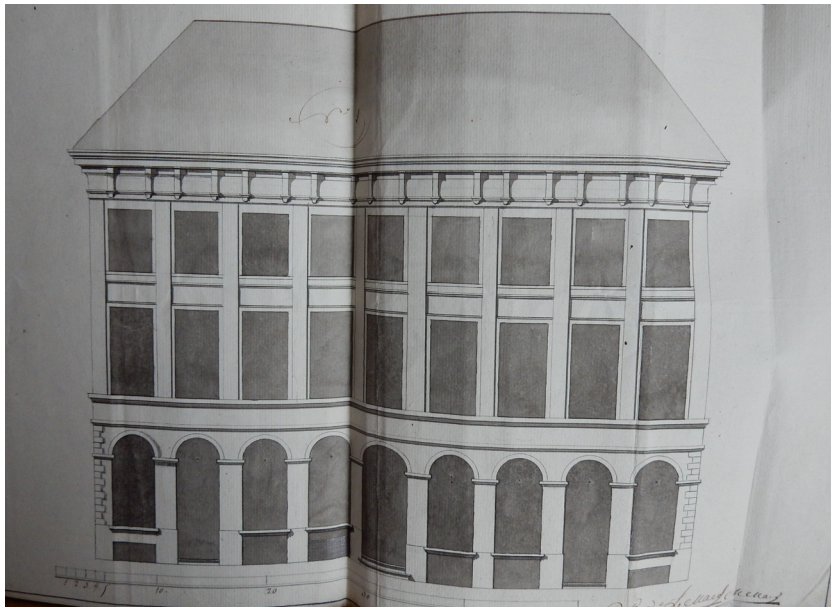

6	7
8	

Afb. 6.
Gevelplan uit bouwvergunning,
1802. (Bron: Archief Gent)

Afb. 7.
Gevelplan uit bouwvergunning,
1805. (Bron: Archief Gent)

Afb. 8.
Gevelplan uit bouwvergunning,
1805. (Bron: Archief Gent)

Verbouwing tot een monumentale empirewoning (1802-1805)

De eerste bouwaanvraag die van Nederkouter 1 werd teruggevonden dateert uit 1802. Daarin werd gevraagd om de gevel van Nederkouter 1 te wijzigen. Dit toont aan dat Nederkouter 1 al voor 1802 werd gebouwd. In dit geval is het waarschijnlijk dat dit gebouw op de De Ferrariskaart staat afgebeeld. Op de De Ferrariskaart zien we enkele afzonderlijke volumes afgebeeld langs de Ketelvest en één groter volume voor de Ketelbrug. Het is mogelijk dat Nederkouter 1 bij de bebouwing aan de Ketelbrug hoorde of een op zichzelf staand geheel vormde. De de Ferrariskaart is te onduidelijk om hierover uitspraken te doen.

Bij de bouwaanvraag uit 1802 zat enkel een bouwplan van de westelijke gevel toegevoegd. Dit wijst er waarschijnlijk op dat enkel de westelijke gevel van het pand werd verbouwd. Dit kan erop wijzen dat deze gevel tot voordien niet zichtbaar was en dus geen prominente plek in het straatbeeld innam.

Aan het begin van de 19de eeuw waren veel delen van de Ketelpoort afgebroken. Daardoor nam de westelijke gevel van de Nederkouter 1 een prominentere plek in het straatbeeld in dan voordien. Mogelijk was dit de aanleiding om de westelijke zijde van de gevel in 1802 te wijzigen. De nieuwe gevel werd in empirestijl afgewerkt.¹ Op basis van het bouwplan zien we dat het gebouw bestond uit drie bouwlagen en drie traveeën onder een schilddak.

In 1805 werden de zijgevels en het dak aangepast.² Op het bijgevoegde bouwplan wordt de zijgevel afgebeeld als bestaande uit drie bouwlagen en negen traveeën. In 1911 bestond de gevel uit drie bouwlagen en vier traveeën (zie afbeeldingen 8,9,10,11). Dit impliceert dat de verbouwingen uit 1805 niet werden uitgevoerd of dat de gevel tussen 1805 en 1911 grondig werd verbouwd.

¹ Archief Gent, G12_1802_130.

² Archief Gent, G12_1805_136.

9	10
11	12

Afb. 9.
Het estaminet in 1911.
(Bron: beeldbank Gent)

Afb. 10.
Het estaminet, ongedateerd.
(Bron: beeldbank Gent)

Afb. 11.
Het estaminet in 1911.
(Bron: beeldbank Gent)

Afb. 12.
Het estaminet, ongedateerd.
(Bron: beeldbank Gent)

Estaminet 'aan de Schelde/à l'Escaut' (circa. 1911)

Er zijn verschillende foto's van het gebouw uit het begin van de 20ste eeuw bewaard gebleven. Hierop is steeds duidelijk zichtbaar dat de 19de-eeuwse gevels goed bewaard waren gebleven, al waren er enkele elementen aanwezig die nooit op de bouwplannen waren weergegeven, waaronder de houten vensterluiken langs de Nederkouter en de Ketelvest.

In 1911 was er in het gebouw een estaminet gevestigd in het gebouw, genaamd 'aan de Schelde' (op de gevel staat de Frans naam 'à l'Escaut' vermeld).

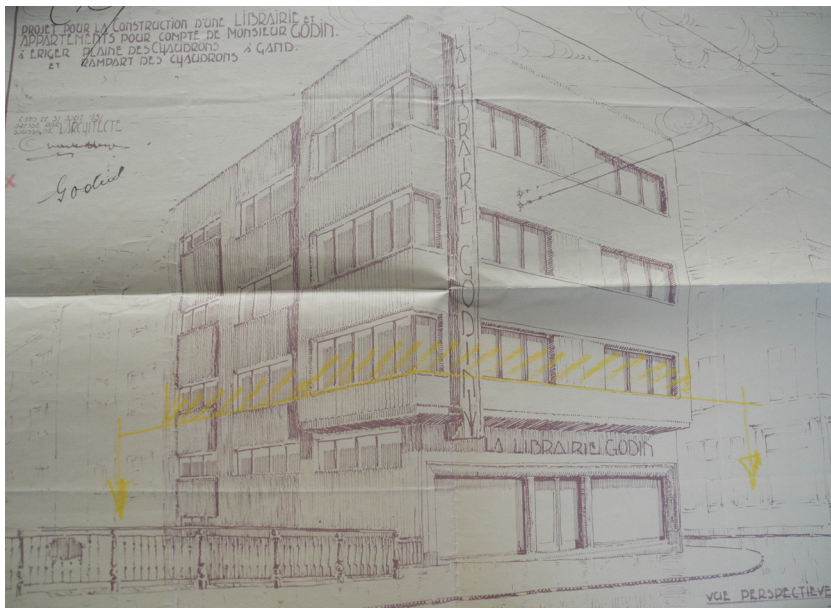

13	
14	15

Afb. 13.
Het bouwplan voor het
oorspronkelijke ontwerp van
Nederkouter 1 in 1932. (Bron:
Archief Gent)

Afb. 14.
Een foto van Nederkouter 1 uit
1946. (Bron: Archief Gent)

Afb. 15.
De gevelsteen van Ketelvest
1-Nederkouter 1 met de naam
van architect Ch. Hoge op.

Bouwen van een gebouw met modernistische invloeden (1931)

Omtrent 1931 werd de bouw van een nieuw appartementsgebouw met winkelraam op Nederkouter 1 aangevat, naar voorbeeld van het bijgevoegde ontwerp.³ De architect was Charles Hoge.

Charles Hoge was aanvankelijk polyglot in zijn architectuurtaal.⁴ Neorococo, neoclassicisme, art deco, cottagestijl, versoberd traditionele baksteenarchitectuur, enzovoort, staan allemaal op zijn palmares. In 1931 voerde hij de eerste opdracht in een stijl van een combinatie van middeleeuwse, Spaans-Moorse, Anglo-Normandische en Vlaamse renaissance-elementen. Hij en zijn zoon zouden zo bedreven worden in deze stijl dat men het 'Style Hoge' zouden gaan noemen.

Om het ontwerp van Charles Hoge voor Nederkouter 1 te bouwen, werd het oudere empiregebouw afgebroken. De bouw van Nederkouter 1 werd echter stilgelegd omdat er geen bouwaanvraag was ingediend of goedgekeurd. Omdat dit gebouw niet beantwoordde aan de bouweisen, werd het oorspronkelijke ontwerp niet uitgevoerd.

De eerstvolgende bron over het nieuwe gebouw aan Nederkouter 1 die we terugvinden in de archieven, dateert uit 1946 en omvat een foto.⁵ Daarop zien we dat het oorspronkelijke ontwerp sterk werd aangepast, vermoedelijk om alsnog aan de bouweisen te voldoen. Enkel de winkelpui lijkt uitgevoerd te zijn, weliswaar in versoberde vorm. De appartementsverdiepingen zijn niet uitgevoerd.

³ Archief Gent, G12_1931_K_45.

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Hoge [online] <https://id.erfgoed.net/personen/2807> (Geraadpleegd op 07-07-2022).

⁵ Archief Gent, KW_52_1946.

Afb. 16.
Het gebouw in 2006.
(Bron: Archief Gent)

Verbouwingswerken (1970)

In 1970 werden er verbouwingswerken uitgevoerd. Deze omvatten het volgende:⁶

- Vernieuwen van het dak
- Herplaatsen van de houten keldertrap
- Wegbreken van een beschotmuur op de benedenverdieping
- Opkuisen en schilderen van de voor- en achtergevel

Aanleggen van een terras (2006)

In 2006 werd er een aanvraag goedgekeurd om een terras naast het gebouw aan de waterzijde aan te leggen.⁷ Het terras bestond uit porfier en houten planken in bankirai.

⁶ Archief Gent, KW_K_33_1970.

⁷ Archief Gent, MA_BA_2006_644.

2. FOTO-INVENTARIS

17

18

Afb. 17.
De voorgevel van Nederkouter 1.

Afb. 18.
De zuidelijke zijgevel van
Nederkouter 1.

19	20	21	22
23		24	
25		26	27

Afb. 19.
Naambord in de voorgevel van
Nederkouter 1.

Afb. 20.
Geschilderde gevel van
Nederkouter 1.

Afb. 21.
Technieken in de zijgevel van
Nederkouter 1.

Afb. 22.
Straatlantaarn in gevel van
Nederkouter 1.

Afb. 23.
Winkelpui van Nederkouter 1.

Afb. 24.
Regen-waterafvoer van
Nederkouter 1.

Afb. 25.
Raam in voorgevel van
Nederkouter 1.

Afb. 26.
Deur in voorgevel van
Nederkouter 1.

Afb. 27.
Wind-scherm op terras van
Nederkouter 1.

3. WAARDE BINNEN HET STADSGEZICHT

Als gebouw binnen het stadsgezicht, is Nederkouter 1-Ketelvest 1 onderdeel van de maatschappelijke evolutie die dit gebied doormaakt.

Het gebouw bestaat uit één bouwlaag boven straatniveau en één bouwlaag onder straatniveau en is voorzien van een wit geschilderd bakstenen parament. De vormgeving van dit pand strookt niet met het homogene ensemble van oudere bebouwing in het stadsgezicht. Het gebouw wordt echter gekenmerkt door een regelmatige gevelindeling en vlakke gevel. Daarom heeft Nederkouter 1-Ketelvest 1 een neutrale impact op de architectuurhistorische waarde van het stadsgezicht.

Verder zijn het bord 'revue' en de reclame voor 'Havana Club' niet in lijn met het afwegingskader van het agentschap Onroerend Erfgoed en het reclamebeleid van de stad Gent. De publiciteit wordt best verwijderd. Indien gewenst, kan er nieuwe reclame worden aangebracht die wel conform is aan het reclamebeleid van de stad Gent en het afwegingskader van het agentschap Onroerend Erfgoed.